

การศึกษาการให้ความสำคัญของโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทย

วรพจน์ มีถม *, วรุฒ มหามิตร, มณฑิรา โหนแหยม, กนกกาญจน์ ขวัญนวล

สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร เขตหนองจอก กทม.

10530

โทร 0-2988-3655 โทรสาร 0-2988-3666 E-mail mwarapoj@mut.ac.th *

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทยในปัจจุบันแต่ละหลักสูตรให้ความสำคัญกับโลจิสติกส์ในด้านต่าง ๆ อย่างไร หากแบ่งหมวดหมู่ของงานด้านโลจิสติกส์ออกเป็น 7 หมวด คือ 1) การจัดการด้านการขนส่ง 2) การจัดการโซ่อุปทาน 3) การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน 4) การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในงานด้านโลจิสติกส์ 5) การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร 6) การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์ 7) การจัดการและการพัฒนาองค์กร โดยพิจารณาจากการจัดกลุ่มกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ต่าง ๆ และวิชาที่เปิดในหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทย แล้วนำไปให้เจ้าของหลักสูตรแต่ละหลักสูตรได้เปรียบเทียบหลักสูตรตนเองกับหมวดหมู่ต่าง ๆ เป็นคู่ ๆ ตามแนวทางของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process, AHP) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในหมวดหมู่ด้านการจัดการด้านการขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย การขนส่งสินค้า การกระจายสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การขนถ่าย และการบริการลูกค้าต่าง ๆ เช่น การส่งมอบสินค้า หรือการบริการหลังการขายรวมถึงการ Reverse Logistics ส่วนหมวดหมู่ที่หลักสูตรในประเทศไทยให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ หมวดหมู่ด้านประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์ ด้านการบัญชีด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กร ซึ่งประกอบด้วย เรื่องเกี่ยวกับภาษีอากร และด้านพฤติกรรมองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ตลอดจนด้านการตลาด และงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

คำสำคัญ กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์, โลจิสติกส์, หลักสูตร

1. บทนำ

ในปัจจุบันโลจิสติกส์เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ธุรกิจ และอื่นๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของแต่ละประเทศ ฉะนั้นความต้องการบุคลากรในด้านนี้ของประเทศไทย ในปัจจุบันมีสูงมาก จึงมีการเปิดหลักสูตรโลจิสติกส์เพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นไป โดยหลักสูตรที่เปิดมีตั้งแต่ วิศวกรรมโลจิสติกส์ เทคโนโลยีโลจิสติกส์ การจัดการด้านโลจิสติกส์ ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก หลักสูตรอบรมระยะสั้นและระยะยาวต่างๆ แม้แต่หน่วยงานภาครัฐก็ให้การสนับสนุน เช่น แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ แผนนโยบายแห่งชาติ มีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหลักสูตรด้านโลจิสติกส์ และถูกกำหนดเป็นวาระแห่งชาติเมื่อปลายปี 2546 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบลอจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ.2550-2554

ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดวิสัยทัศน์ว่ามีระบบโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐานสากล (World Class Logistics) เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการค้าของภูมิภาคอินโดจีน เพราะแนวโน้มการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ข้อที่ 5 ด้านการพัฒนากำลังคนและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย คือ มีบุคลากรด้านโลจิสติกส์ทั้งในภาคการผลิตและในอุตสาหกรรมให้บริการด้านโลจิสติกส์ เพียงพอต่อความต้องการ โดยมีตัวชี้วัดที่ 26 คือ ผลิตบุคลากรด้านโลจิสติกส์ ทั้งระดับผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการ ในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ SMEs ได้จำนวน 100,000 คน และในธุรกิจให้บริการด้านโลจิสติกส์ ได้จำนวน 285,000 คนภายในปี 2554 และตัวชี้วัดที่ 27 คือ มีบุคลากรผู้ฝึกสอน/อาจารย์ ที่มีศักยภาพ และมีความเชี่ยวชาญด้านโลจิสติกส์ในระดับในสากล จำนวน 1,370 คน ภายในปี 2554

การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่การทราบทิศทางและภาวะปัจจุบันของหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทย ว่ามีแนวโน้มในการให้ความสำคัญทางด้านใด นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์กับผู้เรียนที่สามารถเลือกเรียนในหลักสูตรที่เน้นในด้านที่ต้องการ โดยพิจารณาจากการให้ความสำคัญของเจ้าของหลักสูตร และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโลจิสติกส์ในอนาคตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน เพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและสามารถสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ให้กับประเทศไทยต่อไป

2. ทฤษฎีพื้นฐาน

กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytic Hierarchy Process ,AHP) พัฒนาขึ้นโดย Thomas L. Saaty ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีหลายเกณฑ์ตัดสินใจหรือหลายเป้าประสงค์ (Multiple Criteria Decision Making, MCDM)ที่ใช้ในการประเมินทางเลือกและเกณฑ์ตัดสินใจที่มีความขัดแย้งกัน เป็นการตัดสินใจแบบที่มีทางเลือกที่มีจำนวนแน่นอนและจำกัด (Multiple Attribute Decision Making, MADM) เป็นการเรียงลำดับจากการกำหนดความสำคัญหรือความชอบของแต่ละทางเลือก (Out Ranking) (วรพจน์,2550) AHP เป็นกระบวนการตัดสินใจที่ช่วยให้ผู้ตัดสินใจสามารถวินิจฉัยเปรียบเทียบองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้อย่างดีและเชื่อถือได้ เพราะว่าเป็นกระบวนการที่เลียนแบบกระบวนการคิดอย่างเป็นธรรมชาติของมนุษย์ AHP เป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือในการแยกแยะองค์ประกอบที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมของปัญหาออกมาเป็นส่วนๆ แล้วนำองค์ประกอบต่างๆ เหล่านั้นมาแบ่งเป็นระดับชั้นจากบนลงมาสู่ล่างตามความสำคัญและผลกระทบที่มีต่อปัญหา นอกจากนี้ยังมีการใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการหาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยหรือเกณฑ์ต่างๆ (วรพจน์,2550) (Chin,2002) รวมทั้งการหาสัมประสิทธิ์ที่ใช้สำหรับการโปรแกรมเชิงเส้นอีกด้วย (Omkarprasad และคณะ,2006)

3. การดำเนินการศึกษา

การศึกษาเริ่มจากการศึกษาการแบ่งหมวดหมู่ของกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ที่เคยแบ่งไว้ ที่ผ่านมามีหลายท่าน ดังนี้ บางท่านก็แบ่งเป็นกิจกรรมด้านต่างๆ (ฐาปนา,2549) (วิทยา,2547) (อรุณ,2545) คณะผู้ศึกษาจึงนำเอากิจกรรมโลจิสติกส์ที่ได้แบ่งไว้แล้วมาจัดหมวดหมู่ตามหลักของ Kenny และ Raffa (Dryer and Forman,1992) ซึ่งเมื่อทดสอบจากการการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรบางหลักสูตร พบว่าหมวดหมู่ที่ได้ยังไม่ครอบคลุมวิชาเรียนต่างๆ จึงทำการศึกษาหลักสูตรโลจิสติกส์ต่างๆเพิ่มเติม แล้วนำวิชาในหลักสูตร

ด้านโลจิสติกส์มาร่วมกับกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ได้แบ่งหมวดหมู่ไว้ แล้วจัดกลุ่มใหม่ โดยตั้งเป้าหมายว่าต้องมีหมวดหมู่ไม่เกิน 7 หมวดหมู่ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ จะใช้แนวคิดของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์มาช่วยในการหาน้ำหนักความสำคัญ (วรพจน์,2550) (Chin,2002) (Satty,1980) โดยการเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ ของแต่ละหมวดบัจจัยที่แบ่งไว้ มิฉะนั้นในการสัมภาษณ์จะมีจำนวนของการเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ ที่มากจนอาจทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เบื่อ สับสน ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบเกินค่าที่ยอมรับได้ คือ ร้อยละ 10 (Satty,1980) เมื่อแบ่งหมวดหมู่แล้วนำไปทดสอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในหลักสูตรต่างๆ อีกครั้งแล้วนำไปสัมภาษณ์อาจารย์ที่เข้าใจในหลักสูตรด้านโลจิสติกส์ของแต่ละหลักสูตร ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หลักสูตรละ 1 ท่าน เท่านั้น คณะผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์คณบดี หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าสาขาวิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร หัวหน้าหลักสูตร หรือผู้ที่ทราบเนื้อหาหลักสูตรทั้งหมดโดยการนัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ส่งโทรสารเพื่อตอบแบบสอบถาม และส่งทางไปรษณีย์ตอบกลับ นำผลการเปรียบเทียบเป็นคู่ๆ ตามแนวทางของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์แล้วใช้โปรแกรม Super decisions 1.6.0 มาวิเคราะห์หาน้ำหนักความสำคัญของหมวดหมู่ในแต่ละหลักสูตร

4. ผลการศึกษา

จากการแบ่งหมวดหมู่โดยใช้กิจกรรมโลจิสติกส์ที่ถูกแบ่งไว้และเนื้อหาวิชาต่างๆ ในหลักสูตรโลจิสติกส์แบ่งสามารถแบ่งออกเป็น 7 หมวดหมู่ ดังนี้ คือ

1. การจัดการด้านการขนส่ง (Transport Management) คือ ประกอบด้วย การขนส่งสินค้า การกระจายสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การขนถ่าย และการบริการลูกค้าต่าง ๆ เช่น การส่งมอบสินค้า หรือการบริการหลังการขายรวมถึงการ Reverse Logistics
2. การจัดการโซ่อุปทาน (Supply chains Management) ประกอบด้วย การพยากรณ์ การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหรือผู้ส่งมอบ ในการจัดหาวัตถุดิบให้เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการในโซ่อุปทาน
3. การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน (Industrial Management) ประกอบด้วย การจัดการสินค้าคงคลัง การจัดการกระบวนการผลิต หรือ เทคนิคการผลิตต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตหรือลดต้นทุน ตลอดจนงาน Outsourcing งานด้านโลจิสติกส์
4. การนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในงานด้านโลจิสติกส์ (Technology Management and Information system) คือ การใช้เทคโนโลยีด้านการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การจัดเก็บข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร ภายในองค์กรหรือการติดต่อกับลูกค้า และผู้ส่งมอบ
5. การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร (Logistics Strategy Management) คือ การวางกลยุทธ์ในงานด้านโลจิสติกส์ ในระดับงานต่าง ๆ ภายในองค์กรเพื่อให้มีการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
6. การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์ (Decision making for Logistics) คือ การตัดสินใจในระดับต่างๆ เช่น การเลือกทำเลที่ตั้งโรงงาน การตั้งคลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า การคัดเลือกผู้ส่งมอบ การเลือกเส้นทางการขนส่ง รูปแบบการขนส่งต่าง ๆ เป็นต้น
7. การจัดการและการพัฒนาองค์กร (Organization Management and Improvement) ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์ ด้านการบัญชี ด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านภาษีอากร กฎระเบียบต่างๆ และด้านพฤติกรรมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ ตลอดจนงานจัดการด้านการตลาด และงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การประชุมเชิงวิชาการประจำปีด้านการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ครั้งที่ 8

ในการสัมมนาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาทำการค้นหาหลักสูตรโลจิสติกส์จากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ไปยังมหาวิทยาลัยว่าทางมหาวิทยาลัยนั้นๆ เปิดทำการสอนในหลักสูตรโลจิสติกส์หรือไม่ คณะผู้ศึกษาทำการรวบรวมได้ทั้งสิ้น 30 หลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ได้ 3 หมวด คือ วิศวกรรมโลจิสติกส์ วิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีด้านโลจิสติกส์ และการบริหารและการจัดการด้านโลจิสติกส์ ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1: จำนวนหลักสูตรโลจิสติกส์ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

หลักสูตร	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	รวม
บริหารธุรกิจ การจัดการ	7	8	-	15
วิศวกรรมศาสตร์	2	1	1	4
วิทยาศาสตร์	5	5	1	11
รวมทั้งสิ้น	14	14	2	30

ตารางที่ 2: รูปแบบของการติดต่อสัมมนา

หลักสูตรด้านโลจิสติกส์	รูปแบบการสัมมนา				รวม	ข้อมูลที่ใช้ได้
	ด้วยตนเอง	โทรศัพท์	โทรสาร	ไปรษณีย์		
1.บริหารธุรกิจและการจัดการ	4	1	7	3	15	6(40%)
2.วิศวกรรมศาสตร์	1	-	3	-	4	2(50%)
3.วิทยาศาสตร์	2	-	8	1	11	5(45.45%)
รวม	7	1	18	4	30	13(43.33%)

ตารางที่ 3: ความสำคัญเป็นร้อยละ ของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ระดับปริญญาตรี

หมวดหมู่ด้านโลจิสติกส์	หลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการ		
	1	2	3
1.การจัดการด้านการขนส่ง	6.21	24.66	28.56
2.การจัดการโซ่อุปทาน	15.60	20.45	21.57
3.การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน	<u>6.17</u>	10.40	18.35
4.การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์	13.09	9.76	12.04

ตารางที่ 3: ความสำคัญเป็นร้อยละ ของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการที่
เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ระดับปริญญาตรี (ต่อ)

หมวดหมู่มุ่ด้านโลจิสติกส์	หลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการ		
	1	2	3
5.การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร	27.32	9.54	9.33
6.การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์	23.16	16.26	5.66
7.การจัดการและการพัฒนาองค์กร	8.45	8.91	4.49

จากตารางที่ 3 จากการสัมภาษณ์โดยการเปรียบเทียบความสำคัญเป็นคู่ ในหลักสูตรด้านโลจิสติกส์
ต่างๆ ในระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการจัดการและบริหารธุรกิจ พบว่าทั้ง 3 หลักสูตร ให้นำหนักความสำคัญ
ในหมวดต่างๆ ดังนี้คือ

พบว่ามี 2 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญด้านการจัดการขนส่งมากที่สุด ร้อยละ 24.66 และ 28.56
ตามลำดับ และมีหนึ่งหลักสูตรให้ความสำคัญหมวดด้านการจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กรใกล้เคียง
กับหมวดด้านการตัดสินใจด้านโลจิสติกส์ และมี 1 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญด้านการจัดการโลจิสติกส์ต่ำที่สุด
คือ ร้อยละ 6.17 และทุกหลักสูตรที่ให้ความสำคัญด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กรน้อยมาก ร้อยละ 8.45
8.91 และ 4.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4: ความสำคัญเป็นร้อยละ ของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการที่
เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ระดับปริญญาโท

หมวดหมู่มุ่ด้านโลจิสติกส์	หลักสูตรด้านการบริหารและการจัดการ		
	1	2	3
1.การจัดการด้านการขนส่ง	11.82	15.21	33.23
2.การจัดการโซ่อุปทาน	18.57	22.58	21.56
3.การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน	7.23	10.91	15.70
4.การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์	16.95	5.95	11.96
5.การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร	15.96	17.71	7.77
6.การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์	17.89	12.16	5.78
7.การจัดการและการพัฒนาองค์กร	11.58	15.48	4.01

จากตารางที่ 4 พบว่ามี 2 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญหมวดด้านการจัดการโซ่อุปทานมากที่สุดที่ร้อยละ
18.57 และ 22.58 และมี 1 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญหมวดด้านการจัดการการขนส่งมากที่สุดเป็น 33.23
หมวดที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดของแต่ละหลักสูตรแตกต่างกัน ดังนี้ หลักสูตรที่ 1 หมวดด้านการจัดการโลจิส

สถิติภายในโรงงานที่ร้อยละ 7.23 หลักสูตรที่ 2 หมวดด้านการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์ที่ร้อยละ 5.95 และหลักสูตรที่ 3 หมวดด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กรที่ร้อยละ 4.01

ตารางที่ 5: ความสำคัญเป็นร้อยละ ของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรด้านวิศวกรรมโลจิสติกส์ระดับปริญญาตรี

หมวดหมู่อุตสาหกรรมโลจิสติกส์	หลักสูตรด้านวิศวกรรมโลจิสติกส์	
	1	2
1.การจัดการด้านการขนส่ง	17.03	22.26
2.การจัดการโซ่อุปทาน	14.69	25.19
3.การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน	11.73	18.12
4.การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์	35.16	12.56
5.การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร	5.30	10.05
6.การตัดสินใจในโรงงานด้านโลจิสติกส์	13.71	7.17
7.การจัดการและการพัฒนาองค์กร	<u>2.38</u>	<u>4.65</u>

ตารางที่ 5 จากการสัมภาษณ์พบว่าทั้งมี 1 หลักสูตรให้ความสำคัญในหมวดด้านการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์มากที่สุดที่ร้อยละ 35.16 อีกหลักสูตรให้ความสำคัญหมวดด้านการจัดการโซ่อุปทานและหมวดด้านการจัดการการขนส่งมากที่สุดใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 25.19 และ 22.26 ส่วนหมวดที่ทั้ง 2 หลักสูตรให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กรที่ร้อยละ 2.38 และ 4.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 6: คะแนนความสำคัญของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านโลจิสติกส์ระดับปริญญาตรี

หมวดหมู่อุตสาหกรรมโลจิสติกส์	หลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			
	1	2	3	4
1.การจัดการด้านการขนส่ง	46.99	25.29	46.99	32.12
2.การจัดการโซ่อุปทาน	10.41	14.55	10.41	19.69
3.การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน	18.63	12.70	18.63	16.32
4.การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการงานด้านโลจิสติกส์	10.41	13.70	10.41	12.48
5.การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร	<u>4.18</u>	11.97	<u>4.18</u>	10.09
6.การตัดสินใจในโรงงานด้านโลจิสติกส์	4.51	11.39	4.51	5.69
7.การจัดการและการพัฒนาองค์กร	4.87	<u>10.39</u>	4.87	<u>3.61</u>

จากตารางที่ 6 จากการสัมภาษณ์พบว่าทุกหลักสูตรให้ความสำคัญหมวดด้านการจัดการขนส่งมากที่สุด ในน้ำหนักความสำคัญที่สูงมากด้วยที่ร้อยละ 46.99 25.29 46.99 และ 32.12 ตามลำดับ มี 2 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญด้านการจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กรน้อยที่สุด และมี 1 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญหมวดการจัดการและการพัฒนาองค์กรน้อยที่สุดที่ร้อยละ 3.61 และมีหลักสูตรที่ 2 ให้ความสำคัญในหมวดต่างๆ ที่เหลือใกล้เคียงกันทั้งหมด

ตารางที่ 7: ความสำคัญเป็นร้อยละ ของหมวดหมู่ต่างๆ ของหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านโลจิสติกส์ระดับปริญญาโท

หมวดหมู่อุปทานโลจิสติกส์	หลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
1.การจัดการด้านการขนส่ง	14.85
2.การจัดการโซ่อุปทาน	25.09
3.การจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน	12.50
4.การนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้งานด้านโลจิสติกส์	23.72
5.การจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กร	9.55
6.การตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์	9.54
7.การจัดการและการพัฒนาองค์กร	<u>4.75</u>

จากตารางที่ 7 จากการสัมภาษณ์หลักสูตรด้านโลจิสติกส์ต่างๆ ในระดับปริญญาโทวิทยาศาสตร์ 1 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญมากที่สุดนี้คือ หมวดหมู่ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุดมีคะแนนใกล้เคียงกันมีอยู่ 2 หมวด คือ หมวดที่ 2 ด้านการจัดการโซ่อุปทานที่ร้อยละ 25.09 และหมวดที่ 4 ด้านการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้งานด้านโลจิสติกส์ที่ร้อยละ 23.72 หมวดที่ให้น้ำหนักความสำคัญมากรองลงมา มีคะแนนใกล้เคียงกันมีอยู่ 2 หมวดคือ หมวดที่ 1 ด้านการจัดการการขนส่งเป็น 14.85 และหมวดที่ 3 ด้านการจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน เป็น 12.50 หมวดที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้น้ำหนักความสำคัญน้อยมีอยู่ 3 หมวดคือ หมวดที่ 5 ด้านการจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กรคิดเป็น 9.55 หมวดที่ 6 ด้านการตัดสินใจในงานด้านโลจิสติกส์คิดเป็น 9.54 และหมวดที่ 7 หมวดด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กรคิดเป็น 4.75

5.วิเคราะห์ผลการศึกษา

จากข้อมูลที่ได้มาพบว่าแต่ละหลักสูตรให้ความสำคัญในหมวดที่แตกต่างกันออกไป หมวดหมู่ที่หลักสูตรในประเทศไทยที่ได้ให้การสัมภาษณ์มาให้มีความสำคัญมากที่สุด คือ หมวดด้านการจัดการด้านการขนส่งมี 7 หลักสูตร ใน 13 หลักสูตรที่สัมภาษณ์มา คิดเป็น ร้อยละ 53.85 ของหลักสูตรทั้งหมด โดยมีน้ำหนักความสำคัญอยู่ในช่วงร้อยละ 25.29-46.99 หมวดด้านการจัดการโซ่อุปทานมี 4 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 30.77 ของหลักสูตรทั้งหมด โดยให้น้ำหนักความสำคัญอยู่ในช่วงร้อยละ 18.57-25.19 % และมีหมวดด้านการจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กรและด้านการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้งานด้านโลจิสติกส์ มีอย่างละ 1 หลักสูตร

หมวดหมู่ที่หลักสูตรในประเทศไทยที่ได้ให้การสัมภาษณ์มาให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กร มี 8 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 61.54 ของหลักสูตรทั้งหมด โดยให้นำหนักความสำคัญอยู่ในช่วง ร้อยละ 2.38-10.39 หมวดหมู่ด้านการจัดการกลยุทธ์ด้านโลจิสติกส์ขององค์กรมี 2 หลักสูตร และหมวดหมู่ด้านการจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงานมี 2 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 15.38 ของหลักสูตรทั้งหมด โดยให้นำหนักความสำคัญอยู่ในช่วงร้อยละ 6.17-7.23 และหมวดหมู่ด้านการนำเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในงานด้านโลจิสติกส์มาใช้ 1 หลักสูตร ที่ร้อยละ 5.95

6.สรุปผลการศึกษา

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทยในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในหมวดหมู่ด้านการจัดการด้านการขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย การขนส่งสินค้า การกระจายสินค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การขนถ่าย และการบริการลูกค้าต่าง ๆ เช่น การส่งมอบสินค้า หรือการบริการหลังการขายรวมถึงการ Reverse Logistics ส่วนหมวดหมู่ที่หลักสูตรในประเทศไทยให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ หมวดหมู่ด้านประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากรโลจิสติกส์ด้านการบัญชีด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการจัดการและการพัฒนาองค์กร ซึ่งประกอบด้วย เรื่องเกี่ยวกับภาษีอากร และด้านพฤติกรรมองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ตลอดจน ด้านการตลาด และงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จากการสัมภาษณ์หลักสูตรด้านโลจิสติกส์ต่างๆ สรุปได้ว่า ในปัจจุบันหลักสูตรด้านโลจิสติกส์ในประเทศไทยในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็น ด้านบริหารธุรกิจและการจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือวิศวกรรมศาสตร์นั้น มุ่งเน้นในหมวดหมู่ที่แตกต่างกันออกไป การให้ความสำคัญหมวดหมู่ต่างๆ ด้านโลจิสติกส์นั้น มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับตัวหลักสูตร บุคลากรในหลักสูตร อาจเนื่องจากตัวหลักสูตรเอง หรืออาจารย์ที่สอนประจำหลักสูตร งานวิจัยที่อาจารย์ในหลักสูตรสอนส่งผลทำให้เกิดความหลากหลายอย่างครบถ้วนในแต่ละหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ตามหมวดหมู่ที่แบ่งไว้

ฉะนั้นหากนักศึกษาที่ต้องการศึกษาหลักสูตรด้านโลจิสติกส์ ควรพิจารณาว่าหลักสูตรใดเหมาะสมกับความต้องการของตัวเอง ส่วนเจ้าของหลักสูตรควรสื่อสารให้ชัดเจนว่าหลักสูตรของตนเองนั้นเน้นทางหมวดหมู่ใด เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจเข้ารับการศึกษาทราบ และเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

7.ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลเพียง 43.33 % ของหลักสูตรที่เปิดสอนทั้งหมดที่สามารถหาข้อมูลได้ หากได้ข้อมูลมากกว่านี้จะทำให้ทราบว่าหลักสูตรโลจิสติกส์ในประเทศไทย เน้นหมวดหมู่ใดได้ใกล้เคียงเป็นความจริงมากที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้ พบปัญหา คือ ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์สับสนกับการให้คะแนน เนื่องจากมีการเปรียบเทียบจำนวนมาก นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรบางท่านไม่เข้าใจในการกรอกแบบสอบถามทำให้ในการกรอกคะแนนไม่ตรงตามความเป็นจริง ทำให้มีปัญหาในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การแบ่งหมวดหมู่ของงานด้านโลจิสติกส์มีส่วนประกอบหลากหลายแล้วแต่จะใช้มุมมองอย่างไร และขึ้นอยู่กับว่าแต่ละองค์กรจะผสมผสานหมวดหมู่หรือส่วนประกอบนั้นๆ อย่างไร นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านโลจิสติกส์ที่ไม่มีชื่อหลักสูตรว่าโลจิสติกส์อีกมากมาย เช่น วิศวกรรมอุตสาหกรรม การจัดการอุตสาหกรรม นิติศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ บริหารธุรกิจสาขาการตลาด วิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

8.กิติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกหลักสูตรที่สละเวลาให้ข้อมูลคณะที่ทำการศึกษ และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ที่ติดต่อประสานงานให้จนได้รับการสัมภาษณ์

บรรณานุกรม

- [1] ชญาณิน อารมณรัตน์. 2547. การวิเคราะห์ระบบคะแนนของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำหรับอุตสาหกรรมการผลิต,วิทยานิพนธ์ (วศ.ม.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] ฐานา บุญหล้า. 2549. โลจิสติกส์ประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- [3] วรพจน์ มีถม.2538. การตัดสินใจเลือกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ กรณีศึกษาโรงงานผลิตของเล่นไม้เพื่อการศึกษา,วิทยานิพนธ์ (วศ.ม.), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] วรพจน์ มีถม. อรรถกร เก่งพล. “การศึกษาความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ”,การประชุมวิชาการข่ายงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม ,24-26 ตุลาคม 2550.
- [5] วิทยา สุหฤทธำรง.2547 ผู้นำในการบริหารจัดการโลจิสติกส์.กรุงเทพ ฯ.ไอทีแอล เทรด มีเดีย.
- [6] วิทยา สุหฤทธำรง.2546.โลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน อธิบายได้ง่ายนิดเดียว.กรุงเทพฯ.ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- [7] วิฑูรย์ ต้นศิริคงคล.2542.AHP กระบวนการตัดสินใจ(ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก).กรุงเทพฯ.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.).2550. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบลอจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ.2550-2554.
- [9] อรุณ บริรักษ์ .Logistics Case Study In Thailand.กรุงเทพฯ.2545
- [10] Chin K.-S., Pun K.-F., Xu Y. and Chan J.S.F.2002. “An AHP based study of critical factors for TQM implementation in Shanghai manufacturing Industries.” Technovation, 22: 707–715.
- [11] Dyer,Robert F. and Forman,Ernest H.,”Group decision support with the Analytic Hierarchy Process”, European Journal of Operational Research, Vol.8, 1992, pp. 99 – 124.
- [12] Omkarprasad S. Vaidya, Sushil Kumar, “Analytic hierarchy process: An overview of applications”, European Journal of Operational Research 169 (2006) 1–29.
- [13] Saaty, T.L., “ The Analytic Hierarchy Process” Mc Graw Hill, New York, 1980.
- [14] <http://bmc.buu.ac.th/index.php> [9 กันยายน 2551]
- [15] <http://www.bu.ac.th/th/academic/undergrad/contens/bus.php> [9 กันยายน 2551]
- [16] <http://business.east.spu.ac.th/course.php> [9 กันยายน 2551]
- [17] <http://www.cm.ssru.ac.th/> [9 กันยายน 2551]
- [18] <http://www.dpu.ac.th/graduate/msscsm/> [9 กันยายน 2551]
- [19] <http://www.east.spu.ac.th/appmaster/> [9 กันยายน 2551]
- [20] <http://huso.rmutto.ac.th/logistic/> [9 กันยายน 2551]
- [21] http://www2.kmutt.ac.th/thai/pro_ungrd/info_grd/gmi/gmi_logist.html [9 กันยายน 2551]
- [22] <http://www.mbalogistics.ru.ac.th/home.asp> [9 กันยายน 2551]
- [23] <http://www.mlog.mut.ac.th> [9 กันยายน 2551]

- [24] <http://ms.src.ku.ac.th/007course/coursedetails.htm#logistics> [9 กันยายน 2551]
- [25] http://reg.cpc.ac.th/registrar/program_info.asp [9 กันยายน 2551]
- [26] http://reg.mfu.ac.th/registrar/program_info.asp [9 กันยายน 2551]
- [27] <http://www.regiongrad.ru.ac.th/web/region/subjectmba.aspx> [9 กันยายน 2551]
- [28] [http://www.ssrุ.ac.th/app/front/academics/aa2.php](http://www.ssrु.ac.th/app/front/academics/aa2.php) [9 กันยายน 2551]
- [29] <http://www.superdecisions.com> [9 กันยายน 2551]
- [30] <http://www.utcc.ac.th/engineer/logistics> [9 กันยายน 2551]
- [31] http://whost.rmutto.ac.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=166&Itemid=216
[9 กันยายน 2551]